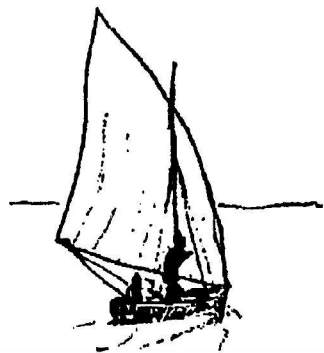

Kap Verde Nytt

medlemstidning för
Vänskapsföreningen
Amigos de Cabo Verde
Nummer 1/ 2021 Årgång 31

Coronapandemin fortsätter att göra det svårt för Cabo Verdes folk och Black Panthers ger ett omfattande stöd till fattiga familjer i sin stadsdel.

Vaccineringen har börjat i Cabo Verde med vaccin genom COVAX.

Träffad av gruset som följde med stenarna är en gripande berättelse om utanförskap, som nu finns i svensk översättning. Folke Löfgren skriver om en stor läsupplevelse.

Cabo Verde är numera landets officiella namn i alla länder. Pelle Rathsman beskriver namnets historiska bakgrund.

Parlamentsval genomfördes nyligen och den nuvarande regeringspartiet MpD fick fortsatta mandat med absolut majoritet i parlamentet.

Nöjd jubilar

Vid årsskiftet firades Black Panthers 40-årsjubileum med stora festligheter, den här gången utan vår medverkan. Vi fick nöja oss med att skicka en gåvocheck och en video med hälsningar från styrelsen.

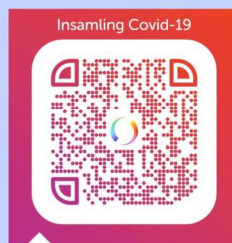
- Vårt födelsedagsfirande blev väldigt lyckat. Allt som saknades var er fysiska närvaro, för i anden vet jag att ni var med oss. Vi förbereder nu en video från festen som vi kommer att skicka till er, hälsade Alcides Amarante i ett tackmejl.

Videofilmerna kan ses på vår hemsida.

Coronainsamlingen fortsätter

Läget under Covid19-pandemin är fortfarande lika allvarligt. Som det framgår i tidningen läggs stora resurser på Black Panthers arbete med att skapa drägliga livsförhållanden för förskolans barn och deras familjer och grannar i området Várzea.

Det ekonomiska som vi kan erbjuda är livsviktigt, men inte tillräckligt, så vi riktar en uppmaning till alla föreningens medlemmar och faddrar att fortsätta det fantastiska stöd vi fått hittills. Använd qr-koden ovan eller betala på samma sätt som i rutan under.

Dags att betala medlemsavgiften

Det här är första numret av KV-nytt för 2021 och ett lämpligt tillfälle att påminna alla dem som inte redan betalt sin medlemsavgift om att det är dags nu.

Medlemsavgiften är 200:- kronor/år och för familjemedlemskap 300:- kronor/år.

Du kan betala till Plusgiro 92 12 38-2, med Swish till nummer 123 582 02 12 eller med qr-koden ovan.

Coronastöd till fattiga familjer

Coronanedstängningen har som bekant gjort det svårt för den fattiga befolkningen i huvudstaden Praias stadsdel Várzea, där föreningen Black Panthers har sin verksamhet. Eftersom barnen i förskolan och deras familjer drabbas så hårt har det varit naturligt för föreningen att bygga upp kraftfullt stöd till de boende i stadsdelen.

Sylvia Hermansson och Pelle Rathsmann har intervjuat Alcides Amarante, som är ansvarig för Black Panthers stödprogram i stadsdelen.

Hur har ni organiserat arbetet?

- Vi har byggt upp en särskild krisorganisation, *Gabinete de Crise Covid 19*, som är Black Panthers nav för stödet till de fattiga familjer, som drabbats ekonomiskt av pandemin. Arbetet utgår från vårt supportcenter i Várzea, som ligger i Idrottsföreningens lokaler alldeles intill Black Panthers dagcenter för äldre.

Vi har hittills kunnat bistå mer än 3000 familjer. Just nu prioriterar vi de familjer som har flest barn hemma, och som inte har någon möjlighet att försörja sig på annat sätt.

Hur ser en typisk familj av hjälpbehövande ut?

- De flesta familjer som kommer till oss är sådana som praktiskt taget blev av med sina inkomster på grund av nedstängningen som skedde till följd av Covid19. Resultatet blev att dessa familjer fick mycket begränsad tillgång till basvaror som livsmedel, rengöringsprodukter, ansiktsmasker och hygienartiklar.

I denna grupp hittar vi många unga ensamstående föräldrar som tidigare hade gatuförsäljning som inkomstkälla, men som nu inte har något sätt att försörja sig på. De fick svårt att få mat på bordet till sina familjer.

Detta är den berättelse som vi oftast får höra när unga kvinnor kommer till oss och ber om hjälp. Generellt kan vi säga att dessa familjer behöver lite av allt för att få ett anständigt liv.

Vad innehåller då en "cesta básica" (baskorg)?

- Vi lägger vanligtvis livsmedel som ris, olja, olivolja, mjölk, bönor, socker, kex, kött och potatis och dessutom rengöringsprodukter, hygienprodukter och ansiktsmasker i en baskorg. Innehållet i korgen anpassas till hur många man är i familjen. För familjer som har fler barn i låg ålder ges mer mjölk, socker och kakor.

Hur skyddar ni er mot corona?

- All personal som arbetar i centret; huvudkontor, daghem och dagcenter för äldre, är skyldiga att använda ansiktsmask och måste tvätta händerna före och efter att de varit i utrymmena. Vi tar också tempen på alla som besöker våra anläggningar.

*Sylvia Hermansson,
Pelle Rathsmann*

Baskorgar på supportcentret

Att övervinna utanförskap

Den självbiografiska roman *Tempo de Gongon* utkom 2010 på portugisiska och den sedan 1973 i Sverige bosatta författarinnan **Maria Augusta de Melo Nascimento** intervjuades 2011 i Kap Verdenytt.

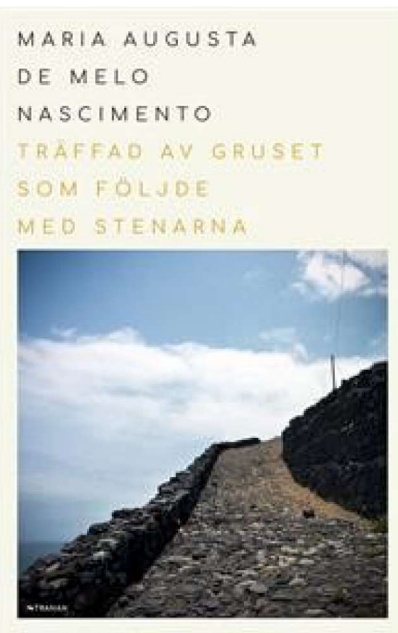
År 2019 gavs boken ut i Irene Anderbergs fina översättning. Folke Löfgren beskriver en stor läsoplevelse.

Den första av Maria Augusta de Melo Nascimento romaner, *Kallt vatten*, handlar om hennes första tid i Sverige dit hon kom som flykting 1973. Hon beskriver i denna roman sina ofta plågsamma erfarenheter och upplevelser från sitt arbete på ett mentalsjukhus i Skåne.

Hennes andra roman, betydligt längre, *Träffad av gruset som följde med stenarna*, behandlar hennes liv, först som liten flicka i Kap Verde, som då var en portugisisk koloni, och därefter i Portugal. Berättelsen slutar med en skildring av hennes flykt, 19 år gammal och nygift med den jämnåriga (dåvarande) maken, till Frankrike genom Francotidens Spanien. Boken slutar med att det unga paret just passerat gränsen till Frankrike till fots högt uppe i Pyrenéerna.

Det är en gripande berättelse om utanförskap både i barndomen i Kap Verde som liten flicka med en frånvarande far och en av svärföräldrarna och deras familj illa behandlad mor. Romanens titel, *Träffad av gruset som följde med stenarna*, syftar på att det förakt som drabbade hennes mor kan jämföras med stenar som bildligt kastas på henne, och att dessa stenar också medför grus som träffar dottern.

Hon skildrar med sällsynt uppriktighet sin uppväxt som liten flicka och senare som tonåring. Efter de tidiga barndomsåren är Maria Augusta bosatt i Portugal hos sina farföräldrar och upplever den diskriminering som drabbar henne som Kapverdiska.

Samtidigt skildrar hon också den känsla som växer fram i henne av att känna sig hemma både på Kap Verde och i Portugal. Hon beskriver den kärlek till portugisisk kultur som hon bär med sig trots det koloniala arvet.

Att skildringen gör ett så starkt intryck beror också på dess starkt poetiska karaktär. Bildspråket är ofta fantastiskt talande, och en del för författarinnan smärtsamma upplevelser återberättas med en humoristisk strimma

Jag önskar att alla medlemmar i föreningen får ta del av denna nu på svenska tillgängliga skildringen av ung Kap Verde-flickas barndom och tonår. En stor läsoplevelse väntar.

Folke Löfgren

Havssköldpaddorna allt fler i Kap Verde

Kap Verde har under flera år arbetat för att rädda landets havssköldpaddor.

Sedan 2018 förbjuder lagen helt jakt på djuren och det är heller inte tillåtet att sälja kött eller andra sköldpaddsprodukter. Samtidigt har man haft kampanjer för att förklara och motivera varför de ska lämnas ifred.

18 mil sandstränder övervakas varje år under äggläggningstiden. Elva frivilligorganisationer hjälper till med statligt stöd. Frivilliga utifrån brukar komma till Kap Verde för att delta - färre 2020 förstås.

2015 hittade man knappt 11 000 nästen med ägg. 2020 var dom nära 200 000! De flesta finns på Sal, Boa Vista och Maio. Därmed är Kap Verde, efter Florida, den näst viktigaste platsen på jorden för förökning av sköldpaddorna.

Och Kap Verde har den tredje största populationen i världen efter Florida och Oman.

Ragnar Ottosson

Inställt

Det blev ingen karneval i Mindelo i år. Den fick ställas in till följd av pandemin.

Samma visa blev det i handbollens VM-slutspel. Kap Verdes lag hade inte tillräckligt många friska spelare och fick lämna walkover, 0-10 i sina sista två matcher.

Desto roligare att fotbollslandslaget nyligen kvalificerade sig till slutspel i Afrikanska mästerskapet efter segrar mot Kamerun (3-1) och Moçambique (1-0). Slutspelet är uppskjutet till januari nästa år.

Parlamentsval i Kap Verde

Kap Verdes folk gick den 18 april till valurnorna för ännu ett parlamentsval.

MpD (*Movimento para Democracia*) vann valet, vilket gör att den sittande Premiärministern, *Ulisses Correia e Silva* får ett förnyat mandat att leda landet under de kommande 5 åren.

MpD vann med 49,1% av rösterna 38 av parlamentets 72 mandat, PAICV fick 30 mandat med 38,1% av rösterna medan UCID fick 4 (8,9%). Detta innebär att MpD erhåller absolut majoritet och att de således kan bilda egen regering. Tre andra små partier (PP, PSD, PTS) gick till val men kunde inte få 1% av rösterna.

MpD vann stort på alla öar utom på Fogo och i Diaspora där PAICV vann. Andelen av befolkningen som inte röstade var fortfarande högt ca 42%.

Ulisses Correia e Silva kommer att behöva hålla sina vallöften om att vaccinera 70% av befolkningen innan slutet av detta år 2021, och att klara av utmaningen att eliminera fattigdomen och återskapa den ekonomiska tillväxten under mandatperioden.

PAICVs ledare, *Janira Hopffer Almada*, har efter valresultat sagt upp sig från sitt ämbete.

Alicia Borges Månsson

Provedor de Justiça

Black Panthers har inlett ett samarbete med justitiedepartementet för att bli en kontaktpunkt för främjande av sociala och mänskliga rättigheter för invånarna i Várzea.

De har därför besökts av *Provedor de Justiça* (ombudsman för försvar av medborgarnas rättigheter), Denne är framför allt en försvarare av medborgarna mot missbruk som utövas av den offentliga förvaltningen.

Ombudsmannen föreskrivs i republikens konstitution, väljs av nationalförsamlingen och är helt oberoende i utövandet av sina funktioner.

Hur fick Cabo Verde sitt namn?

2013 gick landets regering ut med budskapet att från och med nu ska landet heta Cabo Verde på alla språk, inte Cape Verde, Cap Vert, Kap Verde eller något annan översättning.

The country, made up of ten islands about 350 miles (570 kilometers) off the coast of western Africa, is getting an identity makeover and reverting back to its original Portuguese name: the Republic of Cabo Verde, or República de Cabo Verde, the UN announced on October 24. (NATIONAL GEOGRAPHIC DECEMBER 14, 2013 Tanya Basu)

"Em 24 de outubro de 2013, foi anunciado nas Nações Unidas que o nome oficial não deveria mais ser traduzido para outras línguas. Em vez de "Cabo Verde", a designação "República de Cabo Verde" está a ser usada para fins oficiais, como na Organização das Nações Unidas." (ur portugisiska Wikipedia)

Denna inställning ligger i linje med en internationell tendens och strävan att få bort olika språkvarianter av geografiska benämningar på stater och platser. Vitryssland hette det förut, nu säger man Belarus. Göteborg kanske inte ska heta Gothenburg på engelska. I Norge säger man redan "Hellas" för det vi kallar Grekland.

Men namnet Kap Verde eller Cap Vert som det hette på franska har förbryllat på flera sätt. *Verde* eller *vert* betyder ju grön, men varför hette landet så? Har öarna varit gröna? Idag är de inte särskilt gröna. Jo, ibland kan det bli

ganska grönt, i alla fall på vissa öar, efter de sällsynta, efterlängtrade regnen. Men oftast är det Sahel-torrt och inte så grönt.

Förklaringen finns på det afrikanska fastlandet, i Senegal. Här hittar man den gröna udden, som passerades av de sjöfarande expeditionerna från Europa på 1400-talet och framåt.

"Landets namn kommer från den närliggande udden Cabo Verde/ Cap Vert (Gröna Udden) på Senegals kust, som upptäcktes 1444 av portugisiska upptäcktsresande, några år innan öarna upptäcktes." (från portugisiska Wikipedia)

Då kom de oförvågna sjöburna utforskarna från länder som Portugal och Spanien. En hägrande målsättning var att hitta en sjöväg till Indien (*"em 1497, a Armada sob o comando de Vasco da Gama escalou em Cabo Verde, a caminho da Índia, na baía da Ribeira Grande"*), men utforskandet, exploateringen och kolonisationen av Afrika kom att bli en allt viktigare del av verksamheten. Den utvecklades till plundring, skövling och bortrövande av den afrikanska befolkningen i en enorm skala. Man räknar med att en fjärdedel av Afrikas befolkning togs till fånga och skeppades till Amerika som slavar.

Kolonisationen, plundringen och jakten på slavar förorsakade en katastrofal förändring av Afrikas demografi. Städer, byar och samhällen slogs sönder. Afrikanerna skingrades och flydde ut i naturen.

Européerna byggde upp nya städer i egen modell, öar av europeisk kolonialkultur som främmande enklaver i den afrikanska geografin.

Så kom Cabo Verde att koloniseras av portugiser och andra kolonialnationer, som en sorts landfasten för den koloniala verksamheten. Öarna kallades "Gröna Uddens Öar" och fick alltså namnet efter "Gröna Udden" (Cap Vert) på det afrikanska fastlandet.

Cabo Verde kom att få en viktig roll i den tidiga koloniseringen av Afrikas västkust. Så här skriver Basil Davidson i sin fina lilla bok *De lyckliga öarna*:

När man började segla vida över haven siktade man också Kap Verde-öarna år 1460 eller möjligen några år tidigare. Den första lilla europeiska bosättningen kom till år 1462. Det var främst på ön Santiago där feodala förläningar donerades av Portugals kung. Portugiser, spanjorer, gennesare var de första bosättarna, några dussin tillsammans, och de mötte en hård värld. Den portugisiska kronan ville stödja denna bosättning av strategiska skäl och gav den förmåner som andra portugisiska bosättningar saknade. Den mest begärliga av dessa rättigheter var ett handelsmonopol längs den västafrikanska kusten mellan Senegal och Sierra Leone - i praktiken längs vikarna och stränderna mellan floden Casamansa och Los-öarna. Detta var skälet till att denna kustremsa kallades "Rios de Cabo Verde". Namnet fick det inte från den gröna halvön i västra Senegal, utan från de avlägsna öarna med detta namn.

Pelle Rathsmann

Vaccineringen inledd

Cabo Verde tog fredagen den 12 mars emot sin första sändning med 24 000 doser av Covid19-vaccin från COVAX.

Dessa ingick i en större sats med 108 000 doser som kommer att levereras av AstraZeneca och senare även av Pfizer i maj 2021. Man räknar med att totalt ta emot drygt 260 000 doser inom ramen för COVAX.

Den 19 mars startade vaccineringen av de prioriterade målgrupperna, cirka 110 000 personer och drygt 20% av landets invånare.

Enligt premiärminister *Ulisses Correia e Silva* hade landet i slutet av april fortfarande vacciner tillgängliga från de första doserna som mottogs i mars och man förväntar sig att få mer under de kommande veckorna.

– Vårt mål är att i slutet av året ha nått minst 70 % av befolkningen i de åldersgrupper som ska vaccineras, sade han vidare.

Förutom vaccination underströk han vikten av skyddsåtgärder som distansering, hygien och användning av masker.

– Privata eller offentliga fester kommer inte att tillåtas. Däremot stängs inte stränderna, men de övervakas för att undvika sammankomster. Kap Verde hade i slutet av april registrerat sammanlagt 21 500 positiva fall av covid-19 sedan början av pandemin, varav 199 dödsfall och 2 598 aktiva fall.

Från nyhetsportalen Impala

Samtal med Gugú

*Vid senaste årsmötet fick vi upp ögonen för möjligheten med digitala föredrag och samtal. Vi fortsätter med detta och planerar den **27 maj 18.00** ett samtal med Gugú, författaren till boken som recense-ras i tidningen. Det kommer att annonseras på vår hemsida och i Facebook.*

Även nästa årsmöte riskerar att bli digitalt och kommer troligen att äga rum den 25 september. Vi hoppas dock fortfarande att det ska vara möjligt att genomföra som vanligt. Besked kommer i sommar.

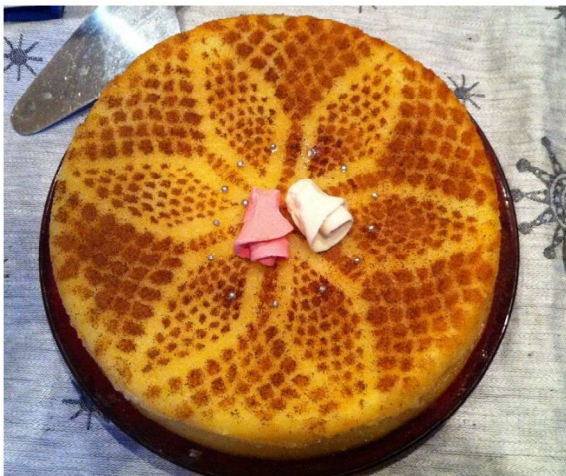
Kassavakaka

Bolo de mandioca

Kassava eller maniok är en 2 meter hög buskartad ört som odlas i tropiska och subtropiska områden. Den kan växa på magra jordar och är en av de grödor som bäst tål torka. Den stärkelserika roten är en viktig basföda för många människor i varma länder, framförallt i Afrika.

Den är också basen i denna suveräna glutenfria kaka, vars recept kommer från São Nicolau..

600 g färsk kassava
300 g socker
1 tsk vaniljsocker
100 g smör
Rivet skal av 1 citron + saften
3 ägg
2 dl kokosmjölk
2 msk kokosflingor (kan uteslutas)

Kör kassavan i mixer. Rör ihop socker, vaniljsocker, citronskrap, smör och ägg, vitt och pösigt. Rör sedan i kokosmjölken, citronsaften, kassavamixen och kokosflingor till en jämn smet.

Häll smeten i en väl smörad form. Grädda i 200 grader varm ugn i ca 40 minuter. Pudra över (dekorera) med kanel när kakan svalnat.

Leontina Barreto

Vänskapsföreningen

Amigos de Cabo Verde

www.caboverde.se

<https://www.facebook.com/groups/AmigosdeCaboVerde/>

Ordförande:

Leontina Barreto, Broddgatan 3
169 69 Solna, tel 070-260 87 57

Redaktör, kassör:

Claes-Göran Åhrén, tel 070-321 09 20

Övrig styrelse:

Sylvia Hermansson, fadderprojekt
Ragnar Ottosson, projektfond
Alicia Borges-Månsson
Luis Santos
Maria Santos Vogt
Per Rathsmann
Birgitta Quick

Medlemsavgift:

200:- kr, familj 300:-

Plusgiro:

92 12 38-2

Swish:

123 582 02 12

Konto för fasta överföringar:

Clearing 9960, konto 3409212382